

Efterskrift.

“*I det stora hela*“ — skriva Marx och Engels redan i sitt företal av 1872 — “behålla manifestets allmänna grundsatser än i dag sin fulla giltighet. Men tillämpningen beror alltid av de historiskt givna förhållandena“.

Så peka dessa den vetenskapliga socialismens grundläggare själva på behovet av en alltjämt fortgående omprövning och utveckling av deras lärobyggnad, en “revision“, för att begagna det tyska slagordet, vilken ser till att socialismen vid 1900-talets ingång anpassat sig efter det *samtida* samhällets förhållanden, icke nöjer sig med att upprepa formler och talesätt, som hade berättigande för en mansålder sedan, men kanske nu icke längre ha det, eller i vart fall ej uttrycka *hela* sanningen.

En sådan revision gent emot “Det kommunistiska manifestet“ skulle emellertid innebära ingenting mindre än att söka klargöra vilka modifikationerna den socialistiska arbetarrörelsen och med denna den socialistiska tanken undergått sedan ett halvt århundrade. Ty i sin sammanträngda form omfattar detta aktstycke, som här framlägges i svensk dräkt, allt det väsentligaste av den åskådning, som är utgångspunkten för den moderna socialismen, d. v. s. för läran om arbetarklassens kamp mot och seger över kapitalismen.

“Utgångspunkten“ i två betydelser av ordet: dels historiskt: det första mognade uttrycket för vår uppfattning; dels filosofiskt: den än i dag “i det stora hela“ giltiga sammanfattningen av det, som skiljer vårt sätt att se på samhällsföreteelserna från de borgerliga partiernas. Den s. k. materialistiska historieuppfattningen, d. v. s. insikten om att en *ekonomisk* omgestaltning ytterst ligger